DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Deák Ferenc ucca 2. Telefon: 13–33. Kiadóhivatal, kölcsönkönyvtár és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon: 306. Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 16–34.

Kedd, 1928 junius 26

IV. évfolyam 144. szám

MAKÓ: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Uri ucca 6. Telefon: 151. szám.
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Andrássy ucca 25. Telefon: 49. szám.

Előfizetési ára havonta 3·20 vidéken és a fővárosban 3·60, külföldön 6·40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér

Az égig érő diófa

Részlet abból a pohárköszöntőből, amit *Móra Ferenc* az ujságirók lakomáján *Rákosi* Jenőre mondott, aki a beszédet élete egyik legszebb élményének nevezte, amelyre sokat fog még visszatérni gondolatban.

Hazulról jövök, az én kedves véreim, a vásárhelyi parasztok közül, akik kihivtak engem régészeti előadást tartani maguk közé, ami olyan hihetetlen meglepetés volt nekem, mintha például kineveznének kormányfőtanácsosnak, csak sokkal kellemesebb meglepetés. Mert a kormányfőtanácsossággal nem tudnék mit csinálni, de a parasztjaimtól mindig tanulok is, amikor tanitom őket. Most is, az előadásom előtt eltereferéltünk mindenről s hol ők kérdeztek engem, hol én őket. Többek közt felvetődött az a kérdés, *ki most a legokosabb ember Magyarországon.* Az egyhangu megállapodás természetesen az volt, hogy Rákosi Jenő. A második kérdés az volt, *ki most a leghatalmasabb ember Magyarországon?* Megint csak Rákosi Jenő, aki ellenzék nélkül abszolut hatalommal uralkodik a lelkeken. Most jött aztán a harmadik, a fogós kérdés. Azt kérdezték tőlem az én kishomoki magyarjaim:

— Mért nem választjuk hát meg akkor Rákosi Jenőt királynak?

Megfeleltem erre is:

— *Azért, mert a magyar nép akkor választott utoljára királyt, mikor Hunyadi Mátyást királlyá választotta. Azóta leszoktattak bennünket a királyválasztásról, attól félek, örökre.*

De abban is bizonyos vagyok, hogy ha Rákosi Jenőt királlyá kiáltanánk is ki, amit mi bizonyosan megtennénk itt Kishomokon, nem sokra mennénk vele. Mert nem hiába a legokosabb magyar ember Rákosi Jenő, *nem adná ő a maga halhatatlansága láthatatlan koronáját a mulandóság aranykoronájáért.*

Nem ok nélkül hoztam el a gyertyás, petróleumlámpás gazdakörből ezt a földszagot és buzaszagot ebbe a csilláros terembe. Azt akarom vele bizonyitani, hogyha Rákosi Jenő azt hiszi, hogy néhány évvel ezelőtt tartott ötvenéves jubileumával a számla ki van egyenlitve s hogy a nemzet a közhála aranytömbjével megfizetett neki azért, amit lelke kincseshházából ötven év alatt szétosztogatott köztünk, akkor Rákosi Jenő hiába a legokosabb ember, mégis rossz számoló. Mert mi Kishomokon azt éreztük s ebben a tekintetben Kishomok az egész ország, hogy amit Rákosi a jubileuma óta adott a nemzetnek, az több, mint az az ötven év, amivel a jubileumára rászolgált s azt a mi szegény, mindenképen lerongyolt nemzedékünk akkor se tudná neki meghálálni, ha vékával mérné a gyémántot és lapáttal szelelné az aranyat.

Mert nem egészen azon fordul meg a dolog, hogy ki mit ad, hanem azon is, hogy ki mikor adja, ami tőle telik. Amit Rákosi Jenő a jubileuma előtt adott, a Kávé-forrástól a forradalmakig, azt egy boldog, hatalmas, napsütéses nagy Magyarországnak adta, amely csak ugy duskálkodott a nagy emberekben, a bölcs publicistákban, a dicsőséges irókban, a maguk nemzedékén tul is korokra világló államférfiakban. De aztán elfogyott minden. Először elfogyott a napsütés, aztán elment a nagy nemzedék, eltüntek a nemzeti lét nagy kincstárosai, a bölcs publicisták, a dicsőséges irók, a világitó államférfiak s utoljára elfogyott maga az ország is. Az elsülyedt világból csak két gigászi oszlop maradt meg, Rákosi Jenő és Apponyi Albert, a magyarság két »nagy öreg embere«, a halhatatlan dioszkusok, akik valamikor olyan iker-szobrot kapnak a magyar Walhallában, aminőt a németek emeltek Goethének és Schillernek. Két páros hegyorom az uj magyar közélet zavaros vizei felett, a nagy khaoszban, amely, ugy látszik, elválaszthatatlan minden genezistől, de amely felett, sajnos, nem mindig lebegett az Ur lelke, a mindeneket elrendező.

De ha egyedül Rákosi Jenőről beszélek, akkor nem ős gránitoromnak látom őt, hanem *a magyar népmese égig érő diófájának,* amely magában áll a tikkadt kopárságok felett s amely alá befférnek a jók, rosszak, igazak, hamisak, az egész nemzet, ő betakarja valamennyit. Ő az a csodálatos lombsátor a pusztán, amely alatt egymásra talál a nyugtalan vérü nomádok egész törzse s amelynek enyhében megszünik a testvérgyülölet és eltagadja magát a vérbosszu. Csodálatos aggastyán fa, egyedül való a magyar Isten kertjében, gyökerei olyan mélységekből erednek, amelyekbe mi le se látunk, koronája oly magasan játszik a jövendő friss szeleivel, ahová mi csak szédelegve tudunk felpillantani. Csodálatos agg fa, amelynek nincs egy törött ága, pedig *minden förgeteggel szembe szegezte magát,* nincs egy száraz gallya, pedig *de sok tüz égette, de sok fagy marta, de sok hernyó rágta!* S az a legcsodálatosabb benne, hogy pihenés és kénytetés nélkül, istenáldotta, magától való termékenységgel szüntelen termi a semmihez nem fogható izü gyümölcsöt, amelyben benne van a mi napunk tüze, a mi földünk minden zamata, a mi fajtánk minden sava-borsa s amely édes még abban is, amiben keserünek van szánva.

A Rákosi Jenő kifejezésére fölösleges minden kép, de lehetetlen is volna őt bármely képben kifejezni. Mégis tán legjobban talál rá, ha *a magyar hit élő fájának* nevezem, mert a magyarságban való hitnek nincs olyan messze ellátszó hordozója és olyan nagy erejü elhitetője, mint ő s a lelkeken való apostoli hatalmát elismeri még ez a kor is, amely politikai hatalmat nem adott s nem is adhatott volna neki, mert soha életében ő azt el nem fogadta. Én ebben is a gondviselés kezét látom. Ha politikai vezér volna, zavaros szenvedélyek hullámzanának körülötte, lest vetők járnának mögötte, liliputi emberek mérnék magukat ágaskodva hozzá. De igy, magános, kivételesnek, egyedülvalónak, szimbolumnak, igy mindnyájunké. Igy mindnyájan, kicsinyek, névtelenek, kérészéletüek, pillangódicsőségüek, mindnyájan, keveset próbáltak és máris csüggedtek, alig éltek és máris halálra fáradtak, misztikumokba szédültek és mégis szkeptikusak, mindnyájan ugy nézünk föl erre a köztünk élő eleven valóságra, mint az éjtől vigasztalásul köztünk tartott legendása s ez a legtöbb, amit Rákosi Jenőnek imádságos magyar áhitattal adhatunk.

Áldja meg az Isten és tartsa meg az Isten Rákosi Jenőt addig, mig *laetum nuntium* gyanánt megirhatja népének azt a vezércikket, amelyiknek az lesz a cime: *Győztem!*

Radics még nincs tul a veszélyen

Összehivják a szkupstinát

(Budapesti tudósitónk telefonjelentése.) Bécsből jelentik: *Singer* Gusztáv egyetemi orvostanár ma reggel Belgrádból visszatért Bécsbe és kijelentette, hogy *Radics még nincs tul a veszélyen.* Az első orvosi jelentés tul optimista volt. Radicsot szombaton vizsgálta meg utoljára, láza akkor egyenletes volt. Az alsó tüdőrészekben szövődéseket észlelt. A beteg közérzete kielégitő volt. *A golyó átfurta a hasüreget, de szerencsére beleket nem ért.* A cukorbajt inzulinnal kezelik. *A jövőre vonatkozólag számolni kell komplikációkkal,* biztos prognozist nem lehet felállitani.

Belgrádi jelentés szerint *Radics* közérzete ma kielégitő volt, az ágyból a karosszékig a saját lábán tette meg az utat.

A politikai helyzet még mindig nem tisztázódott. *Marinkovics* külügyminiszter ma ismét kihallgatáson jelent meg a királynál, aki azután *Pribicsevicset,* a független demokraták vezérét fogadta. A *Pravda* tudni véli, hogy a szkupstinát rövidesen ismét összehivják.

Egy svéd pilóta megmentette Nobilét

Az „Itália" többi hajótörötteit még mindig a jégtáblán usznak

Oslo, junius 25. **Thornberg** svéd repülő szombat éjjel leszállott a tengeren Nobile csoportja mellé **és felvette Nobile tábornokot.**

Thornberg a Hinlope-tengerszorosba repült Nobile-vel. Innen egy svéd vizirepülőgép a tábornokot tovább szállitotta a **Citta di Milano fedélzetére.**

Thornberg vasárnap délelőtt ujból visszatért Nobile csoportjához, hogy folytassa a mentési munkálatokat, de amikor **a tenger szinére szállt, a gép szerencsétlenül járt:** alváza a jégmezőhöz ütközött és **sulyosan megsérült.** Thornberg azonban sértetlen maradt. Azt a jelentést, amely szerint Nobile egyik társát is megmentették, később megcáfolták.

Amundsenről még ma sincs megnyugtató hir.

Nobile tábornok a kormányhoz intézett szikratáviratában közli, hogy **csak Thornberg svéd repülő unszolására és saját társainak könyörgésére határozta el magát, hogy elsőnek menekül a segitségül jött svéd repülőgépen,** de az a gondolat is vezette, hogyha a Kingsbayban van, segitségére lehet utbaigazitásaival a mentőexpedicióknak. Jelenti továbbá, hogy a megsebesült Zeccioni technikus szállitása tulságosan sokáig tartott a repülőgép leszállásának helyére, a hátramaradt bajtársak pedig bizalommal várják megmentésüket.

Mihelyt Nobile tábornokot a Citta di Milano